

STRATEGISCHE AGENDA FLEVOLAND

Over de brug komen

Bijlage | Hoofdlijnen Governance Rijk - regio

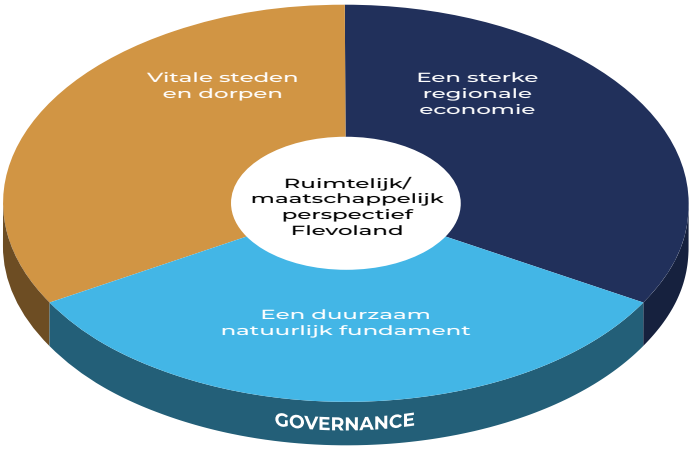
23 december 2022

Hoofdlijnen governance Strategische Agenda Flevoland

Rijk en Regio slaan de handen ineen. Langjarig en strategisch. Gericht op een gedragen en gewenst ruimtelijk en maatschappelijk perspectief voor Flevoland. Dat is nodig ook, want Flevoland heeft nu reeds fikse uitdagingen op het gebied van verstedelijking, economie, water, bodem, bereikbaarheid, natuur en energie. En wellicht nog het meest; in het bouwen van vitale gemeenschappen in Flevoland. Daarnaast willen Rijk en Regio een bijdrage leveren aan landelijke grote vraagstukken, zoals het bouwen van een aanzienlijk aantal woningen en de verduurzaming van de voedselvoorziening. Er is daarmee sprake van een dubbele urgentie: werken aan de opgaven in Flevoland én bijdragen aan de nationale opgaven. De essentie van de Strategische Agenda is dat in opgaven, doelen en te behalen resultaten het Rijk en de Regio zij aan zij staan. De governance laat zien hoe Rijk en Regio samenwerken om het gezamenlijke perspectief te realiseren.

Een gedeeld en gedragen perspectief voor Flevoland

Aan de basis van de samenwerking staat het gezamenlijk perspectief voor Flevoland. Dit is een ruimtelijk en maatschappelijk verhaal, waarbinnen de kracht van de gebieden, gemeenschappen en kernen in één samenhangend concept samenkomen. Het perspectief zorgt voor integraliteit en geeft richting aan al het gezamenlijk handelen. Het brengt samenhang tussen de drie concrete ontwikkelpijlers, die het Rijk en de Regio in deze agenda overeenkomen.

Vijf bouwstenen voor succesvolle samenwerking tussen Rijk en Regio

Voor een effectieve besturing van de strategische agenda Flevoland hanteren Rijk en Regio een organisatie die licht is aan de ene kant, maar ook impactvol is aan de andere kant. Die organisatie bestaat op hoofdlijnen uit de volgende vijf bouwstenen:

1. **We gebruiken zoveel mogelijk governance-elementen die reeds bestaan en blijken te werken**
   Alle reeds bestaande tafels en agenda's, zoals MIRT, woondeals, NPLG, maar ook regionale samenwerkingen en NOVEX-gebieden, zijn bij uitstek de plaatsen waar de afspraken uit de SAF landen. Ook de afstemming en regie vanuit de Bestuurlijke Contactgroep in Flevoland en het Directeurenoverleg Rijk-Regio zijn voorbeelden van goed functionerende elementen in de governance. De SAF brengt samenhang, creëert een verder liggend gedeeld en agenderend perspectief en kan -indien nodig- aanvullend op (sectorale) agenda's afspraken maken.

2. **We doen niets dubbel. De Strategische Agenda brengt samenhang en vult aan.**
   We gaan als Rijk en Regio in de SAF niets dubbel doen. De governance is licht, maar voldoende stevig om samen, samenhangend én langjarig aan het Flevolandse perspectief te werken.

3. **Regionale en interdepartementale coördinatie is een must**
   Een goede samenwerking vraagt om een effectieve coördinatie binnen Flevoland (regionale coördinatie) én binnen het Rijk. Logisch ook, want waar het perspectief gedeeld wordt door Rijk en Regio, zijn afspraken veel specifieker. Die zijn toegewezen aan specifieke ministeries of bestuurlijke organen binnen de regio.

4. **Volksvertegenwoordigers, portefeuillehouders en maatschappelijke partners zijn in positie**
   De Strategische Agenda dient de gemeenschappen in Flevoland. Het is evident dat de Provinciale Staten, de

gemeenteraden en het Algemeen Bestuur de positie hebben om deze agenda vast te stellen en om zo de afspraken te voorzien van bestuurlijk commitment aan regio-zijde. Zo is het ook aan de bewindslieden aan Rijkszijde om verantwoordelijkheid te nemen en daarin de Tweede Kamer mee te nemen. Daarnaast vragen de drie ontwikkelpijlers om actieve betrokkenheid van de portefeuillehouders en maatschappelijke partners binnen de regio.

5. **Rijk en Regio organiseren samenhangende focus en aandacht**
   Het combineren van een perspectief met drie ontwikkellijnen en de uitwerking in doelen, resultaten en afspraken creëert een krachtige inhoudelijke focus, op basis van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de realisatie. Deze inhoudelijke focus krijgt ook een vertaling in een jaarlijks Flevolandconferentie waarin Rijk en regio de urgentie en het belang van de SAF benadrukken en de voortgang scherp monitoren.

Interbestuurlijke coördinatie Rijk en Regio

De gezamenlijk sturing - vanuit Rijk en Regio - vindt plaats op verschillende niveaus:

- **BOL;** het BOL functioneert als besluitvormend en vaststellend orgaan voor de Strategische Agenda Flevoland. Bij de behandeling van "Over de brug komen" deel 1 en 2 (en later bij verdere grootschalige actualisaties, uitbreidingen of aanscherpingen) zullen Rijk en regio in het BOL de stukken gezamenlijk vaststellen. Hiervoor kan het BOL – waar nodig - worden uitgebreid met relevante bewindslieden.

Relatie met Programma NOVEX

De SAF heeft een duidelijke inhoudelijke relatie met het Programma NOVEX. Met betrekking tot de governance zijn in die relatie twee uitgangspunten:

- Samenhang: Het ruimtelijk arrangement tussen Rijk en Regio dat gemaakt wordt in het kader van het programma NOVEX wordt opgesteld op basis van de inhoud van de Strategische Agenda Flevoland. De voortgang van programma NOVEX wordt besproken in de bestuurlijke governance van de Strategische Agenda Flevoland.
- Schaalbaar: de afspraken op het gebied van interdepartmentale coördinatie moeten schaalbaar zijn en kunnen een voorbeeld zijn voor andere provincies.

- **Het Bestuurlijk Overleg Rijk-Regio (BO RR);** dit overleg stelt actualisaties, aanscherpingen en uitbreidingen van de Strategische Agenda vast. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het opnemen van nieuwe afspraken tussen Rijk en regio. Daarnaast bespreken zij de voorbereiding van de behandeling van het ruimtelijk arrangement Flevoland in het BOL en de voorbereiding van de inhoudelijke agenda van het Flevoland-event. Het BO RR komt circa twee tot drie keer per jaar bijeen. Eens per jaar valt het BO RR samen met het "Flevo-event"(waarover later meer). Bij deze bijeenkomst is de minister voor VRO aanwezig.

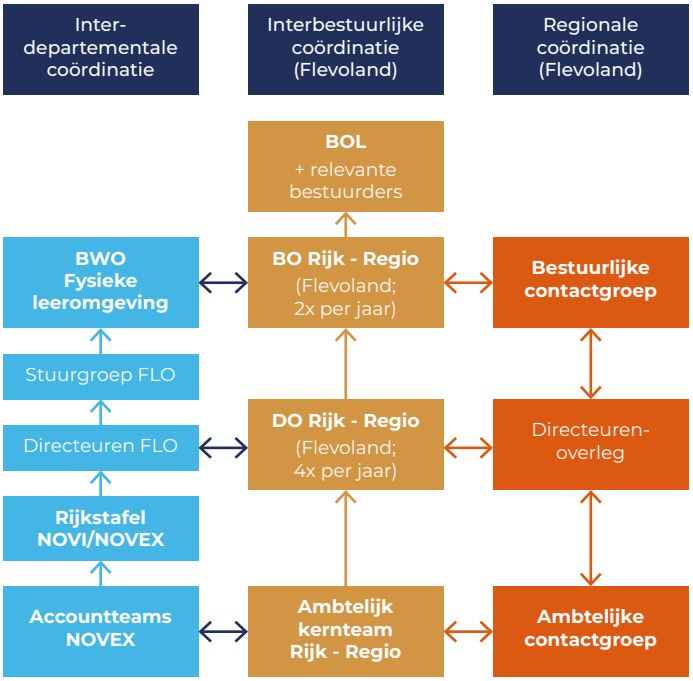
- **Het Directeurenoverleg Rijk-Regio (DO RR);** dit overleg actualiseert de agenda, operationaliseert en stelt bij. Het DO RR komt circa vier keer per jaar bijeen. Bovendien functioneert het overleg als voorportaal van het Bestuurlijk Overleg Rijk-Regio en het Flevoland-event.

- **Een ambtelijk kernteam;** dit team coördineert de uitvoering van de SAF. Zij verzorgen het overkoepelende proces, zien toe op de uitvoering van de verschillende afspraken en zijn waar nodig de verbinder tussen de betrokken partijen. Het ter beschikking hebben van een ambtelijk team is van groot belang om gezamenlijk succesvol te zijn. Zowel op het vlak van het verbinden van actoren op de inhoud, als op het gebied van proces en communicatie als op relationeel gebied. De kwaliteit, instelling en betrokkenheid van de leden van dit team zijn bepalend. De omvang dient beperkt te zijn, om institutionalisering te voorkomen. Te denken valt aan 3 tot 4 personen.

- **Een overeengekomen escalatielijn;** indien er in het totstandkomen van resultaten of in de afstemming met reguliere tafels problemen ontstaan dan moet er geëscaleerd worden. De ingeregelde processen en de georganiseerde afstemmingen (van DO RR en BO RR) voorzien hierin in 95 van de 100 gevallen. In de detaillering van de governance is het voorstelbaar dat Rijk en Regio aanvullende escalatievormen overeenkomen, die in urgente situaties en daarmee situationeel daar om vragen.

- **Flevoland-event;** jaarlijks wordt dit event georganiseerd. Een onderdeel van het Flevo-event is een speciale vergadering van het BO RR, waar tevens de minister van BZK VRO aan sluit. Het hart van het event wordt gevormd door een Flevo-conferentie. Hierin staat het perspectief voor Flevoland en de daarbij behorende agenda centraal. Het is een ontmoeting waar bestuurders uit de Regio en van het

Rijk elkaar ontmoeten en perspectief, voortgang, successen, obstakels en problemen met elkaar bespreken. Tevens zijn er inspirerende werkateliers en een politieke markt. Ook maakt een bijeenkomst met maatschappelijk partners in de regio deel uit van het programma, zodat maatschappelijk partners mee kunnen denken over de verdere ontwikkeling en operationalisatie van het SAF. De partners kunnen bijvoorbeeld vanuit hun beeld over de ontwikkeling van Flevoland inbreng leveren voor de actualisatie van de SAF.

Interdepartementale coördinatie

Het Rijk operationaliseert haar inzet langs veel agenda's en tafels. De Strategische Agenda Flevoland, met daarbinnen het ruimtelijk arrangement, benut de bestaande operationalisatiestructuur. Het gezamenlijke perspectief en het ruimtelijk arrangement vragen daarenboven ook om coördinatie. Het Rijk heeft daarvoor drie ijzers in het vuur, te weten:

- **Bewindsliedenoverleg Fysieke Leefomgeving;** in het Bewindsliedenoverleg Fysieke Leefomgeving worden interdepartementaal en op bestuurlijk niveau de lijnen uitgezet. De opgaven met een fysieke component staan hierbij centraal. Inhoudelijke integratie en samenhang, maar ook coördinatie en afstemming in de besturing en organisatie zijn hierbij belangrijke thema's.
- **Strategische Rijkstafel NOVI/NOVEX;** deze tafel is operationeel en bestaat uit strategen en coördinatoren van de diverse departementen die betrokken zijn bij de 26 rijksprogramma's.
- **Interdepartementale Accountteams NOVEX;** deze teams zijn aanspreekpunt voor de Regio (zoals Flevoland) en bevatten een vaste kern en een flexibel schil die bij specifieke opgaven en vraagstukken kan worden ingezet.

Regionale coördinatie (Flevoland)

De coördinatie in Flevoland is in de basis in 2020 reeds opgezet en heeft geleid tot goede onderlinge afstemming en onderling vertrouwen. De regionale coördinatie kent ook drie belangrijke bouwstenen.

- **De Bestuurlijke Contact Groep (BCG);** de huidige bestuurlijke contactgroep heeft een belangrijke rol gespeeld in de totstandkoming van deze Strategische Agenda. Door verbondenheid en draagvlak te creëren en de vertrouwensbanden te versterken. De bestuurlijke contactgroep zal, wetend hoe groot het belang is om de volksvertegenwoordigingen in positie te brengen op Flevoland-niveau, initiatieven nemen en de verbinding organiseren. Dit geldt ook voor de verbinding met ondernemers en maatschappelijke organisaties. De BCG komt tenminste één keer per maand bijeen. De BCG staat onder voorzitterschap van een gedeputeerde. Alle colleges van de zes gemeenten, het Waterschap en de provincie zijn vertegenwoordigd in het BCG.
- **De Volksvertegenwoordigers;** de BCG creëert verbondenheid en draagvlak in de regio. Een Regio, die bestaat uit de provincie Flevoland, de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde en het waterschap Zuiderzeeland. En waarin ieder bestuur een eigen verantwoordelijkheid kent. Deze verantwoordelijkheid krijgt gestalte in de steun van de volksvertegenwoordigingen in samenwerking met hun colleges.
- **Directeurenoverleg Flevoland;** Een afvaardiging van directeuren (Provincie, Waterschap, 1 grootstedelijke en 1 landelijke gemeente) neemt deel in het Directeuren Overleg Rijk-Regio. Zij stemmen regelmatig hun inzet af met het Directeuren Overleg Flevoland waarin Provincie, Waterschap Zuiderzeeland en alle gemeenten zijn vertegenwoordigd. De vertegenwoordiging in het

Directeuren Overleg Flevoland wordt bepaald door het Flevolandse secretarissenoverleg. De afvaardiging van directeuren in het Directeuren Overleg Rijk-Regio stemt de inzet en voortgang bij de SAF minimaal 3 maal per jaar af met het secretarissenoverleg waarin ook de samenwerking in het kader van Samen Maken We Flevoland en de ontwikkeling van de regionale samenwerking wordt besproken.

- **De Ambtelijke Contact Groep (ACG);** de ACG heeft primair de rol om alle voorbereidende activiteiten voor de BCG te ontplooien. De ACG is daarenboven ook een netwerkachtige werkorganisatie geworden die - veelal in nauwe samenwerking met collega's van de betrokken ministeries - bijdrages levert in samenwerking tussen Rijk en Regio.

- **Regionale sectorale overleggen;** alle regionale sectorale overleggen (vervoerberaad, RES overleg, economie, RO-wonen, etc.) bespreken 2x per jaar de uitvoeringsagenda van de SAF om voortgang van de bestaande en aanvullende afspraken te bespreken (voor de zomer) en om input te leveren voor actualisatie van de Uitvoeringsagenda (na de zomer).

- **De portefeuillehoudersoverleggen (POHO's);** De regio organiseert (op basis van de input vanuit de regionale sectorale overleggen) per pijler minimaal 2x per jaar overleg om met een delegatie van bestuurders uit de regionale overleggen te spreken met relevante maatschappelijke organisaties over enerzijds dilemma's en punten waar onvoldoende voortgang wordt geboekt en anderzijds input voor de jaarlijkse actualisatie van de Uitvoeringsagenda van de SAF. Het POHO heeft tot taak om per ontwikkellijn de samenhang van activiteiten te bewaken, de voortgang te monitoren en aanvullende afspraken te organiseren. Het POHO bereidt tevens activiteiten voor om verder liggende perspectieven waar te maken. In de POHO's hebben gedeputeerden, wethouders, leden van het Dagelijks Bestuur van het waterschap zitting. Afhankelijk van het onderwerp -én met een standing invitation- kunnen DG's van de departementen aansluiten. De POHO's dragen daarenboven zorg voor een krachtige verbinding met maatschappelijke partners, bijvoorbeeld in de vorm van een bestuurlijke klankbordgroep per pijler.

Looptijd, vernieuwing en evaluatie

De looptijd van de strategisch agenda is vastgesteld op 17 jaar. Dat betekent dat de strategische agenda voor de periode 2023 tot 2040 wordt vastgesteld. En regelmatig wordt geactualiseerd om het gedeelde perspectief na te blijven streven.

De agenda heeft een duidelijke startpositie met een ruimtelijk en maatschappelijk perspectief, en daaraan verbonden opgaven en doelen. De snelheid van wijzigingen op deze drie vlakken zal veelal traag zijn. Dat geldt niet voor de te behalen resultaten en de afspraken die nodig zijn om de resultaten te boeken. Daarom is het nodig om de governance er op in te richten dat eenvoudig, maar cyclisch, gecoördineerd en weldoordacht vernieuwing van de agenda kan plaats vinden. Zowel op de trage elementen als op de aanpassingen die sneller worden doorgevoerd.

De zes gemeenten, het waterschap, de provincie en de ministeries verbinden zich aan elkaar in een strategische samenwerking. Hierin kan ook de evaluatie en optimalisatie-cyclus een rol spelen. Het eerste moment voor een evaluatie en bijbehorende verbeterslag is na drie jaar (medio 2026). Rijk en regio dragen hier samen verantwoordelijkheid voor.

Over de brug komen

Strategische Agenda Flevoland

gemeente NOORDOOSTPOLDER

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

gemeente URK

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

PROVINCIE FLEVOLAND

Gemeente Almere

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

gemeente dronten 50 JAAR

gemeente Lelystad

gemeente Zeewolde

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat